

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 687/2015-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6 C 93/2009 z 21. marca 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20 Co 118/2012 z 8. apríla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 93/2009 z 21. marca 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 Co 118/2012 z 8. apríla 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu domáhal uloženia povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade vypratať byt č. 1 nachádzajúci sa v bytovom dome v obci [REDAKOVANÉ]. Okresný súd žalobe vyhovel rozsudkom sp. zn. 8 C 196/1997 z 26. septembra 2006, ktorý bol ako vecne správny potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 1 Co 302/2006-350 zo 7. mája 2007 (ďalej len „rozsudok zo 7. mája 2007“). Na základe podnetu žalovaných v 1. a 2. rade podal proti rozsudku krajského súdu zo 7. mája 2007 mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, na podklade ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 MCdo 10/2008 z 31. marca 2009 (ďalej len „uznesenie z 31. marca 2009“) zrušil rozhodnutia prvostupňového a druhostupňového súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd v intenciách právneho názoru prezentovaného najvyšším súdom v jeho uznesení z 31. marca 2009 žalobu sťažovateľa zamietol rozsudkom sp. zn. 6 C 93/2009 z 21. marca 2012. Napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny krajský súd rozsudkom sp. zn. 20 Co 118/2012 z 8. apríla 2013. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 314/2013 z 23. septembra 2014 (ďalej len „uznesenie z 23. septembra 2014“) odmietol.

Sťažovateľ odôvodňuje namietané porušenie ním označených práv podľa ústavy a dohovoru tým, že

„a) hoci som ako účastník konania požiadal včas o odročenie pojednávania okresný súd vec prejednal v mojej neprítomnosti,

b) odvolací súd nevyložil z akých dôvodov nie je na mieste vyhovieť návrhom na doplnenie dokazovania,

c) rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné“.

K prvej námietke sťažovateľ uvádza, že v konaní pred okresným súdom neboli splnené podmienky na prejednanie veci podľa § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), čím malo dôjsť k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom, keďže

„Súd prvého stupňa v danej veci dňa 21. 3. 2012 vydal rozhodnutie napriek tomu, že konajúcemu súdu bola už predtým doručená žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o odročenie pojednávania z dôvodu jeho pracovnej nespôsobilosti. Súd napriek tomu konal a vyniesol rozhodnutie, hoci uvedené ospravedlnenie bolo učinené riadne a včas.“.

K druhej námietke sťažovateľ uvádza, že *„Ani okresný a ani odvolací súd nereagovali na mnou podané návrhy na doplnenie dokazovania, prednesené podaním z 5. 11. 2010, kedy bolo navrhované, aby k veci boli vypočutí svedkovia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]. Navrhovaní svedkovia pritom mali osvedčiť práve tú okolnosť, že navrhovateľovi vzniklo členstvo v bytovom družstve. Ak práve otázka členstva navrhovateľa v družstve má byť podľa hodnotenia aj odvolacieho súdu zásadné pre posúdenie opodstatnenosti návrhu na začatie konania, potom je doteraz nevysvetlenou otázkou, prečo neboli vypočuté tieto osoby, ktoré sa môžu k danej otázke vyjadriť. To, že súdy nevysvetlili prečo týchto svedkov k veci nevypočuli za daného stavu preukazuje odňatie možnosti konať pred súdom. Ak určitá okolnosť, ktorú je možné preukázať tak predložením listinných dôkazov ako aj inak, najmä výsluchom svedkov, nie je objektívne možné preukázať predložením listiny, potom neexistuje žiadny objektívne uznateľný argument pre nevykonanie výsluchu navrhovaných svedkov.“.*

Vo vzťahu k námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľ uvádza, že *„... rozhodnutie odvolacieho súdu je rovnako ako rozhodnutie súdu*

prvého stupňa charakterizované absenciou riadneho a preskúmateľného odôvodnenia. Tu si dovoľujem poukázať na to, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je možné zistiť, ako sa tento vysporiadal s mojimi námietkami poukazujúcimi na iné listiny preukazujúce jeho prijatie za člena družstva než zápisnica, ktorých obsah je nesporný a dokazuje práve túto okolnosť. Súd nevysvetlil, prečo dospel k záveru o tom, že odporcom vzniklo členstvo v bytovom družstve a prečo je nimi predložená nájomná zmluva platnou, napriek tomu, že v konaní boli preukázané machinácie pri vyhotovení každého z nimi predložených dokladov pretože dátumy kedy mali byť tieto doklady vyhotovené boli prepisované, pričom nebolo vylúčené, že sa tak stalo v úmysle prispôbiť ich obsah potrebám tohto konania. V tomto smere ostala nevysvetlená existencia falošnej dohody o prevode členských práv a povinností zo žalobcu na žalovaných, ktorá nikdy nebola podpísaná navrhovateľom (Aj táto dohoda pritom dokazuje, že navrhovateľ bol členom družstva ak mal prevádzať členské práva, ktorými môže disponovať len člen družstva, pričom ak ide o listinu predloženú odporcami potom je jej analýzou zistiteľné, že aj odporcovia o členstve navrhovateľa v družstve vedeli).“.

Šťažovateľ v sťažnosti ďalej namieta, že existencia jeho členstva v družstve jasne a zrozumiteľne vyplýva z:

«a) nájomnej zmluvy z 26. 6. 1986, ktorej preambula znie – „uzavretá medzi Stavebným bytovým družstvom v Bardejove a jeho členom [REDACTED]“,

b) zápisnice o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu z 26. 6. 1986..., z ktorej vyplýva že táto bola spísaná podľa stanov OSBD Bardejov a členom družstva...,

c) dohody s JRD [REDACTED] a navrhovateľmi z 1. 6. 1986, v ktorej je konštatované, že ide o zmluvu uzatvorenú medzi družstvom a členmi OSBD v Bardejove,

d) Dodatku k nájomnej zmluve z 5. 1. 1994, platnej od 1. 5. 1993, ktorým bol členom družstva navrhovateľom určený nový zálohový predpis,

d) výpovede doteraz vypočutých členov predstavenstva..., ktorý potvrdil prijatie navrhovateľa za člena družstva a aj pridelenie družstevného bytu navrhovateľovi a prejednanie jeho žiadosti o byt.»

S poukazom na § 125 OSP sťažovateľ argumentuje, že „závery súdu prvého stupňa s ktorými sa stotožnil odvolací súd a na ne odkázal, že bez predloženia uvedenej listiny nie je možné danú okolnosť preukázať, napr. ani výsluchom svedkov je v rozpore s uvedeným ustanovením. Právne úvahy aj dovolacieho súdu ohľadne obsahu ustanovenia § 155 OSP sú nesprávne, a aj v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom a nevykonaniu navrhovaných dôkazov nebol dostatočne zistený skutkový stav veci.“.

Podľa sťažovateľa „uvedené dôkazy, v kontexte s osvedčením podania prihlášky navrhovateľa za člena z 28. 5. 1986 a zaplata členského vkladu ako aj platením úhrad za byt prostredníctvom JRD [REDAKOVANÉ], jednoznačne osvedčujú platné uzatvorenie nájomnej zmluvy na predmetný byt navrhovateľom, ktorá nielenže nebola zrušená, ale dokonca obnovená právnym úkonom z 1. 5. 1993 a 5. 1. 1994. Skutočnosť, že OSBD Bardejov malo napriek platne uzatvorenej nájomnej zmluvy s navrhovateľom, uzavrieť inú nájomnú zmluvu s odporcom je treba hodnotiť tak, že neskôr uzatvorený právny úkon je neplatný. Nikto totiž nie je oprávnený na iného previesť viac práv než má sám. OSBD Bardejov nemohol na odporcu previesť právo užívania daného bytu, ak toto právo predtým previedol na navrhovateľa, ktorému toto právo platne nezaniklo. Ak odporcovia užívajú sporný byt na základe od začiatku neplatného právneho úkonu, je daný naliehavý záujem na vyhovení podanej žalobe, nakoľko daný byt odporcovia užívajú na úkor práv navrhovateľov a bez právneho titulu.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„a) Krajský súd v Prešove sp. zn. 20 Co 118/2012 zo dňa 08. 04. 2013 a Okresný súd Bardejov Rozsudkom sp. zn. 6 C 93/2009-543 zo dňa 21. 3. 2012, porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantovanú čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b) Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20 Co 118/2012 zo dňa 08. 04. 2013, a Rozsudok Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 6 C 93/2009-543 zo dňa 21. 3. 2012, sa zrušujú.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2013 už domáhal vyslovenia porušenia ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 93/2009 a jeho

rozsudkom č. k. 6 C 93/2009-543 z 21. marca 2012, ako aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 20 Co 118/2012 z 8. apríla 2013. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 418/2013 zo 4. septembra 2013 sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 93/2009 a jeho rozsudku z 21. marca 2012 odmietol z dôvodu nedostatku právomoci a sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol pre neprípustnosť, keďže sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

V súlade s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

S prihliadnutím na už uvedené zistenia ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže uznesenie sp. zn. II. ÚS 418/2013 z 10. júla 2013, ktorým už rozhodol o namietanom porušení svojich práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, zakladá prekážku res iudicata.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že túto časť sťažnosti môže odmietnuť z dôvodu, že bola podaná oneskorene. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ ňou nenamieta porušenie svojich práv uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 23. septembra 2014, čo je v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného

súdu (napr. III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012) nevyhnutným predpokladom na aplikáciu taktiež ustálenej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v prípade sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011). Pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti ústavný súd totiž musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z toho, že ak sťažovateľ uplatnil mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietol ako neprípustný, mal namietat vo svojej sťažnosti aj postup dovolacieho súdu, resp. jeho rozhodnutie, čo však neurobil. Za splnenia tejto podmienky, aj keby došlo k situácii, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľa nevysloví, mohol by aj napriek tomu preskúmať súčasne aj rozhodnutie odvolacieho súdu (napadnutý rozsudok krajského súdu).

Napriek uvedenému, so zreteľom na skutočnosť, že sťažovateľ nepriložil k svojej sťažnosti splnomocnenie pre svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), ústavný súd preskúmal aj z vecného hľadiska napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 23. septembra 2014 na účely posúdenia, či existujú aj iné dôvody na odmietnutie tejto časti sťažnosti.

Sťažovateľ namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Zo sťažnosti vyplývajú tieto tri zásadné námietky sťažovateľa:

- a) okresný súd konal v neprítomnosti právneho zástupcu sťažovateľa aj napriek skutočnosti, že o odročenie pojednávania požiadal (ďalej len „prvá námietka“),
- b) krajský súd bezdôvodne nevyhovел návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania (ďalej len „druhá námietka“),
- c) napadnutý rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný (ďalej len „tretia námietka“).

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že argumentácia sťažovateľa v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu je totožná s argumentáciou, ktorou sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Uznesením najvyššieho súdu z 23. septembra 2014 bolo dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuté podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 243b ods. 5 OSP.

Z uznesenia najvyššieho súdu z 23. septembra 2014 vyplýva, že najvyšší súd nevezhliadol v postupe okresného súdu, ktorým tento vec prerokoval a rozhodol na pojednávaní v neprítomnosti právneho zástupcu, aj napriek tomu, že o odročenie pojednávania z dôvodu jeho pracovnej neschopnosti žiadal, dovolací dôvod vyplývajúci

z § 237 ods. 1 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom, pozn.), a to s odôvodnením, že sťažovateľ „(jeho právny zástupca) na výzvu súdu nereagoval a nepredložil súdu vyjadrenie ošetrojúceho lekára v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 O. s. p., súd prvého stupňa postupoval správne, keď uznesením rozhodol, že vec prejedná v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu“.

Rovnako z uznesenia najvyššieho súdu z 23. septembra 2014 vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal aj námietkou sťažovateľa, že odvolací súd nevykonal všetky navrhnuté dôkazy, pričom nevykonanie dôkazov ani neodôvodnil, pričom ani v tejto argumentácii nevzhladol dôvod odňatia možnosti konať pred súdom, ktorá by zároveň odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

V dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ obdobne namietal aj jeho nedostatočné odôvodnenie, a teda aj jeho nepreskúmateľnosť.

V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 ods. 1 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípade uvedenom v § 238 ods. 2 OSP.

Ústava neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku procesných pochybení v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky pochybení upravuje tento procesný kódex aj podmienky, za ktorých možno procesné nesprávnosti napraviť v dovolacom konaní. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmatečnosť súdneho rozhodnutia, spája Občiansky súdny poriadok priamo

prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 OSP, pričom vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP. Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy, ktoré majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok právny význam, avšak (na rozdiel od taxatívne vymenovaných vád uvedených v § 237 ods. 1 OSP) len v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné; pričom vada podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavno-procesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Keďže sťažovateľ odôvodňuje prípustnosť dovolania z dôvodu, že konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté vadou v súlade s § 237 ods. 1 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), bolo povinnosťou najvyššieho súdu sa námietkami sťažovateľa, ktorými existenciu uvedenej vady odôvodňoval, aj zaoberať. Treba uviesť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že

v konaní došlo k jednej z týchto vád, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti viackrát uviedol, že vada konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP má spravidla za následok porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06).

Podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Realizáciu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v dovolacom konaní umožňuje predovšetkým § 237 ods. 1 OSP. Práve preto jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania uvedené v § 237 ods. 1 OSP treba vykladať tak, aby ich prostredníctvom bola poskytnutá plná ochrana uvedeným článkom ústavy.

Sťažovateľom namietané procesné pochybenia okresného súdu spočívajúce v uskutočnené pojednávania v neprítomnosti účastníka konania, ako aj procesné pochybenia krajského súdu spočívajúce v nevyhovení návrhom na doplnenie dokazovania v zásade sú spôsobilé na to, aby boli predmetom preskúmania dovolacieho súdu z hľadiska existencie prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Námietka odňatia možnosti konať pred súdom procesnými pochybeniami zo strany okresného súdu a krajského súdu je obsahovou súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Základné právo na súdnu ochranu požíva totiž ochranu v dovolacom konaní prostredníctvom § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal sťažovateľ reálnu možnosť domáhať sa ochrany označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu z dôvodu uvedeného v § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak túto ochranu neposkytujú všeobecné súdy. V danom prípade, ako to vyplýva z už uvedených úvah, proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktoré sťažovateľ aj využil. Právomoc poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mal najvyšší súd v dovolacom konaní, čo zároveň vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal sťažovateľ vo vzťahu k svojej prvej i druhej námietke možnosť domáhať sa ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podaním dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu na základe dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Keďže sťažovateľ porušenie svojich práv uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 23. septembra 2014 nenamietal, ústavný súd jeho sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu vo vzťahu k prvej a druhej námietke pri predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ sa treťou námietkou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu. Ústavný súd sa treťou námietkou zaoberal z pohľadu existencie ústavných záruk odôvodňujúcich ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti tretej námietke týkajúcej sa napadnutému rozsudku krajského súdu sa ústavný súd zameril na posúdenie, či

ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v ktorej opakovane uvádza, že o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V napadnutom rozsudku krajského súdu sa predovšetkým uvádza:

„Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Podľa čl. 11 vzorových stanov Stavebných bytových družstiev (ďalej len SBD) účinných ku dňu 29. 5. 1986, členstvo vzniká dňom, keď predstavenstvo rozhodne o prijatí občana za člena na základe jeho písomnej prihlášky a zaplatením zápisného 200,- Kčs.

Podľa čl. 14 písm. c) a d) cit. vzorových stanov SBD, člen družstva má právo na pridelenie družstevného bytu a na uzavretie dohody o odovzdaní a prevzatí družstevného bytu.

Podľa § 154 O. Z. v znení platnom do 1. 1. 1992, rozhodnutím o pridelení bytu vydaným miestnym národným výborom alebo iným orgánom príslušným podľa predpisov o hospodárení s bytmi alebo inými skutočnosťami ustanovenými týmto zákonom, vznikne občanovi právo, aby s ním organizácia uzavrela dohodu o odovzdaní bytu.

V zmysle § 154 ods. 2 cit. O. Z., zaplatením členského podielu vznikne členovi SBD právo, aby mu bol orgánom družstva pridelený do osobného užívania byt.

Pre rozhodnutie v predmetnej veci je jednoznačne právne významné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 MCdo 10/2008-473 z 31. 3. 2009, ktorým boli zrušené predchádzajúce rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu v predmetnej veci a ktorými bolo vyhovené žalobe žalobcu o vypratanie žalovaných z predmetného družstevného bytu nachádzajúceho sa v 9-bytovej jednotke v [REDACTED].

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto uznesení z 31. 3. 2009 zdôraznil predovšetkým okolnosť, že podľa predpisov, podľa ktorých je potrebné predmetnú vec posudzovať, je rozhodujúca otázka, či žalobca bol prijatý za člena SBD, pretože prideliť byt a uzavrieť dohodu o odovzdaní a prevzatí bytu do osobného užívania bolo možné len vo vzťahu k členovi bytového družstva, pričom táto okolnosť z hľadiska dôkazného bremena je pochopiteľne na žalobcovi.

V predchádzajúcich štádiách konania sa totiž súdy opierali o to, že so žalobcom bola uzavretá dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu do osobného užívania, aj keď tento byt bol ponechaný pre účely kancelárií pre družstvo JRD [REDACTED], avšak pri posudzovaní tohto právneho vzťahu účastníkov, predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu prinieslo zmenu a je potrebné sa riadiť právnym názorom takto vysloveným.

Súd prvého stupňa z tejto okolnosti vychádzal a doplnil dokazovanie v naznačenom smere, pričom kládol dôraz na to, že je úlohou žalobcu preukázať, že za člena družstva bol prijatý, pričom tento v priebehu konania, a to aj v jeho predchádzajúcich štádiách, poukazoval na to, že sa tak malo stať 29. 5. 1986 na zasadnutí predstavenstva OSBD Bardejov.

V skutočnosti z dokladov a dôkazov, ktoré boli predložené zo strany žalobcu alebo zadovážené súdom prvého stupňa, táto okolnosť nevyplýva. Zachovala sa iba členská prihláška žalobcu, ktorú podalo JRD [REDACTED], avšak rozhodnutie o prijatí žalobcu za člena OSBD Bardejov na predmetnom zasadnutí predstavenstva OSBD Bardejov vydané nebolo a z výsluchu všetkých členov predstavenstva OSBD Bardejov táto okolnosť pozitívne nevyplýva, pretože títo poukazovali na to, že sa na priebeh nepamätajú a nemôžu pozitívne potvrdiť, že žalobca skutočne na tomto zasadnutí za člena družstva bol prijatý.

Tak ako sa to správne konštatuje vo vyjadrení žalovaných k odvolaniu žalobcu, pokiaľ ide o svedka [REDACTED], vyplynulo, že tento sa na zasadnutí predstavenstva OSBD

Bardejov dňa 29. 5. 1986 nezúčastnil a preto je potrebné vec uzavrieť tak, že nebol preukázaný žiadny hodnoverný dôkaz, ktorý by potvrdzoval toto prijatie žalobcu za člena OSBD Bardejov.

Za týchto okolností potom nemožno prisudzovať právny význam ani podanej prihláške za člena družstva, ako aj dohode o odovzdaní a prevzatí bytu vo vzťahu k žalobcovi, pretože tu chýba základná podmienka platnosti týchto právnych úkonov a tým je okolnosť, že žalobca bol prijatý za člena OSBD Bardejov, čo sa v predmetnej veci nepreukázalo.

Nemožno preto poukazovať na nájomnú zmluvu z 26. 6. 1986, zápisnicu o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu do osobného užívania z toho istého dňa, na dohodu uzavretú medzi žalobcom a JRD [REDAKOVANÉ] z 1. 6. 1986 a ďalšie súvisiace doklady, pretože tieto nemožno vyhodnocovať ako platné právne úkony, ktoré by boli urobené s členom družstva. Aj keď tieto právne úkony boli urobené, nemôžu mať právne účinný charakter vo vzťahu k fyzickej osobe, ktorá sa členom OSBD Bardejov nestala, tak ako to správne poukazovali žalovaní v priebehu celého konania, ako aj v samotnom vyjadrení.

To znamená, že vyhodnotenie rozhodujúcej otázky právne významnej pre toto konanie spočívajúcej v tom, či žalobca sa mohol stať členom OSBD Bardejov a následne subjektom ďalších právnych úkonov, ktoré boli vo veci predmetného bytu urobené, v súčasnosti vo svetle názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo svetle doplneného dokazovania, ako aj dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa v predchádzajúcich štádiách konania, vyznieva tak, že žalobca členom OSBD Bardejov sa nestal napriek podanej prihláške, pretože nebol za takéhoto člena prijatý a preto si nemôže v súčasnosti uplatňovať nárok na predmetný byt v podobe úspešného domáhania sa žaloby o vypratanie žalovaných z predmetného bytu.

Na tom nič nemení ani okolnosť, žeby žalovaní mali preukázať, že oni sa stali platne členmi predmetného družstva, t. j. OSBD Bardejov, pretože táto okolnosť z pohľadu aktívnej legitímácie žalobcu nie je právne významná. Rozhodujúcou okolnosťou je to, či žalobca je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o vypratanie kohokoľvek z predmetného bytu, čo by mohlo byť len vtedy, ak by preukázal, že sa stal členom OSBD Bardejov a užívateľom a následne nájomcom predmetného bytu, čo sa však žalobcovi nepodarilo a preto tu chýba

aktívna vecná legitímácia na strane žalobcu oprávňujúca ho na úspešné domáhanie sa vypratania žalovaných predmetnej veci z predmetného bytu.

Správne preto súd prvého stupňa uzavrel, že žaloba žalobcu nemôže úspešne obstáť so zreteľom na to, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby a túto bolo potrebné zamietnuť.

V ostatnom poukazuje odvolací súd na správne a výstižné dôvody súdu prvého stupňa uvedené v odôvodnení jeho rozhodnutia.

Preto postupom podľa § 219 ods. 1 OSP, odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.“

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné alebo neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami a slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecného súdu, prípadne postupu, ktorý mu predchádzal.

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový

a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

Z napadnutého rozsudku krajského súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Krajský súd dostatočne predstavil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k posúdeniu základnej právnej otázky, ktorou bola aktívna vecná legitímácia sťažovateľa na podanie žaloby o vypratanie bytu, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré (v posudzovanom prípade, pozn.) sú v súlade s obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu vo vzťahu k námietke týkajúcej sa jeho nepreskúmateľnosti a nedostatočného odôvodnenia a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých

porušenie sťažovateľ namieta, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2015